

MARCSÁK GERGELY

AZ UNGVÁRI ROSSEB

1969-et írtunk, és a monoton hétköznapokba belefásult Ungvári járás szinte felbolydult az olaszok érkezése óta. Mindenki arról beszélt, hogy Alsószlatina mellett már forgatják a Waterloot, és az emberek többségének volt is egy-egy rokona vagy ismerőse, aki katonaként statisztált a csatajeleneteknél. Persze, ahogy az lenni szokott, ez az időszak sem volt botránnyoktól mentes.

Miután a filmesek megjöttek, a városi kórházban rövidesen ötszörösére nőtt a szifilisszel és tripperrel kezelték száma. Erdős Sándor főorvos-helyettes éppen a pártbizottság titkárához, Melnyicsukhoz igyekezett, hogy a feltűnően sok megbetegedésről jelentést tegyen. A folyóparton, a tanácsépület közelében azonban összefutott író és tankönyvszerkesztő ismerősével, Dezsővel, akivel beszédbe elegyedett, és természetesen szóba került Sándor jöveteleének célja is.

– Barátocskám, hát ez az év sztorija. Suttognak ezt-azt a városban, de nem hittem, hogy ilyen komoly a helyzet. Ki gondolta volna, hogy a radai rosseb újra lecsap, ráadásul pont itt, Ungváron? – szólott mosolyogva Dezső.

– A radai rosseb? Hát az meg micsoda? Úgy értem, hallottam már ezt a kifejezést, de nem tudom, mit jelent.

– Te nem ismered a Pajzán Toldit, s abban nem olvastál még a talján asszonyok mérgezett szemérméről? Nem légből kapott marhaság az. Nagy Lajos király valóban hadba vonult egykor Nápoly ellen, s a hadjáratból vitézei szuvenírt is hoztak a mediterrán nőcskéktől: a vérbajt. A betegeknek Nagyradán állítatott ispotályt a király, így lett a szifilisz magyar neve a radai rosseb. Igaz, akkoriban még gyógyíthatatlan betegségnek számított.

– Tőled aztán mindig tanul valami újat az ember.

– Most a digó katonák jöttek ide, ráadásul Napóleon seregéből, egy kis ajándékkal. Még mondja valaki, hogy unalmas nálunk az élet. Ha megölnének, sem tudnék ekkora sztorit írni. Mit meg nem adnék, hogy egy napig színész lehessenek. Az olaszországi élet ígéretével itt minden bigét az ujjad köré csavarhatsz. De te menj csak, el ne késs, tedd meg azt a jelentést.

Sándor nem is késlekedett. Melnyicsuk éppen az orosz törve beszélő Giuseppe Conti segédrendezőt kísérté ki irodájából, akinek újra ígéretet tett kolhozi hátszlovak beszerzésére a forgatáshoz. Arrivederci – szólott kedélyesen a párttitkár, majd Sándorunkat hívta be, és hallgatta végig.

– Veneriás morbiditás, meg kritikus állapot? Miféle sületlenségeket hord itt össze, Olekszandr Sándorovics? – fakadt ki váratlanul Melnyicsuk. – Maga asszonyaink erkölcsösségét próbálja megkérdőjelezni. Tudom jól, miről beszélnek a városban. Tegyük fel, hogy Bondarszuk rendezőelvtárs olasz kollégái valóban hordoznak valamilyen nemi betegséget, nyugaton bármi elképzelhető. De maga szerint a szovjet anyák, a dolgozó nők fognak ezekkel összefeküdni?

– Én csak tényeket közlök, Melnyicsuk elvtárs, ez a dolgom. Csak aktuális számadatokról van szó, nem gyártok elméleteket.

– Azt nagyon helyesen teszi. Tudja jól, hogy társadalmunk rég kítaszította magából a szexuális aberrációkat. Nincs hűtlen házastárs, nincs homoszexualitás, nincs szabadosság – ergo nincs nemi betegség sem. De mondok én magának valamit, Olekszandr Sándorovics: nem vette még észre, hogy a várost elárasztó olaszok folyton bejárnak az uszodába? Valószínűleg ott, a medencében terjesztenek valamit. Az uszodát tehát bezárjuk, fertőtleníjtjük, a témát pedig ezzel lezártnak tekintem. Megkérem, hogy amiről most nekem beszámolt, a továbbiakban tartsa a száját. Két hét múlva várom magát a friss adatokkal.

Sándor csalódott volt Melnyicsuk szűklátókörűsége miatt, de be kellett látnia, hogy ennél többet már nem tehet. Újabb betegek az uszodabezárást követően is jelentkeztek, így a következő két hétben személyesen ellenőrizte és jegyezte föl számukat. Arra gondolt, hogy legközelebb jól a párttitkár orra alá dörgöli a mutatókat, és az talán megszegyenülve elnézést kér a kioktatásért.

Mikor elérkezett az újabb beszámoló napja, Sándor hiába kereste Melnyicsukot az irodájában.

– Magának kéne tudnia, hol van. Beteget jelentett, állítólag súlyos gynommergezése volt, és a kórházban kezelik – szólt komolyan a szomszédos irodából kilépő férfi.

Sándor nem hitt a fülének. Azonnal a kórházba sietett, és a recepción érdeklődött a párttitkár felől. A nővérek rövid unszolásra elmondták, hogy az intézmény magánrészlegén fekszik.

– A párttitkár elvtárs kérte, hogy senki se zavarja – mondta erélyesen a főnővér, majd megenyhülve hozzátette –, de ha a főorvos-helyettes elvtárs mindenképp bemenne hozzá, várjon egy kicsit, éppen vannak nála.

– Bizonyára a családja. Kíváncsi vagyok ennek a házastársi hűségről szónokló embernek a neijére – töprengett Sándor, míg elérte a megjelölt kórtermet. A szoba ajtaja résnyire nyitva volt, s ő azon – illő vagy nem illő –, de belesett. Melnyicsuk ágya mellett a két hete látott Giuseppe ült aggódó arccal. Egymás kezét szorongatták.